

Borotínská naučná stezka J. E. Kypty



Jan Evangelista Kypta (1813 – 1868)
borotínský rodák, pedagogický spisovatel a hudební skladatel

Hudební začátky Jana Evangelisty Kypty

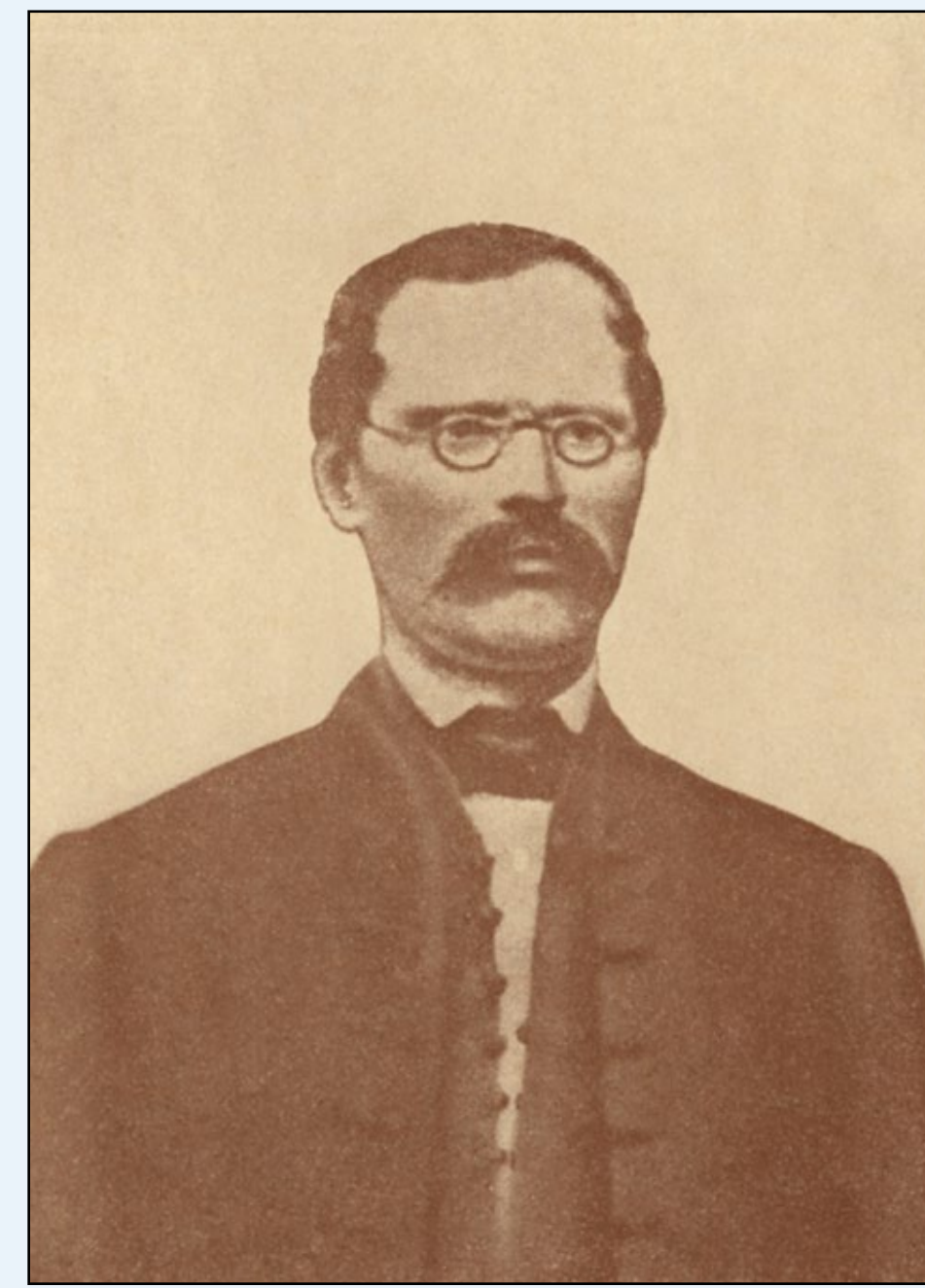
Otec Jana Evangelisty Kypty, **Jan Křtitel Kypta**, svobodník a domkář v Borotíně, provozoval sice řemeslo tkalcovské, ale jak už to tehdy bývalo, ke gruntu náležela také zahrada, pole, louky a starosti o dobytek. K tomu všemu byl Jan Křtitel znamenitým hudebníkem. Sám hrál na dudy (velké huky i malé moldánky) a k hudbě vedl rovněž své děti. Byl zřejmě prvním, kdo poznal talent svého syna, Jana Evangelisty Kypty. Bohužel, ve věku Janových 11 let, 24. prosince 1824, jeho otec zemřel.

Dalším, kdo se o vývoj talentu malého Jana Evangelisty postaral, byl **borotínský učitel Šebestián Glückselig**. Byl to výborný varhaník a vyučoval zpěv a hudbu. Jana Evangelistu učil hrát na housle, posléze na klavír. Záhy, ač byl Jan Evangelista ještě poměrně malé dítě, již směl hrát při mších na varhany. V deseti letech tak již mohl hrát na varhany preludia i generálbasové party. Silný vztah J. E. Kypty ke svému učiteli dokresluje slova z jeho deníku: „*Netrvalo to dlouho, a pan učitel Glückselig neměl kousky na klavír, které bych hrát měl; pročez mi dal hrát kostelní písně a preludia, až konečně i mše. Nemohu to*

ani pochopiti, jak to možno bylo, že jsem tak brzo na varhany hrál, a můj otec slzival, když mu nemocnému mnozí vypravovali, jak prý na varhany umím.

V naší krajině byl toho času obyčej, že byla-li ve vůkolí pouť, všichni páni učitelé se tam sešli, hudbu při velké mši provozovali a pak u pana učitele na obědě zůstávali. Na takovou každou pouť brával mne můj pan učitel Glückselig s sebou, kdež jsem soprán zpíval, a tu zav mne vždy také s sebou k obědu, se mnou se chlubil, jaké prý schopnosti mám, a co prý všechno umím! Pan učitel, u něhož se obědvalo, měl obyčejně také klavír anebo piano, a tu jsem býval obyčejně vyzván, abych něco zahrál. Toť mne dohánělo ještě k větší pilnosti, a mohu říci, že jsem se vždy na takovou pouť těšil, a se připravoval, co tam hrát budu.“

V borotínském kostele Nanebevstoupení Páně, před kterým se právě nacházíte, strávil Jan Evangelista mnoho času. Snad právě proto byla v budoucnu podstatná část jeho skladatelského díla věnována chrámové hudbě.



2. Kostel Nanebevstoupení Páně

Kostel Nanebevstoupení Páně (původně sv. Maří Magdaleny)

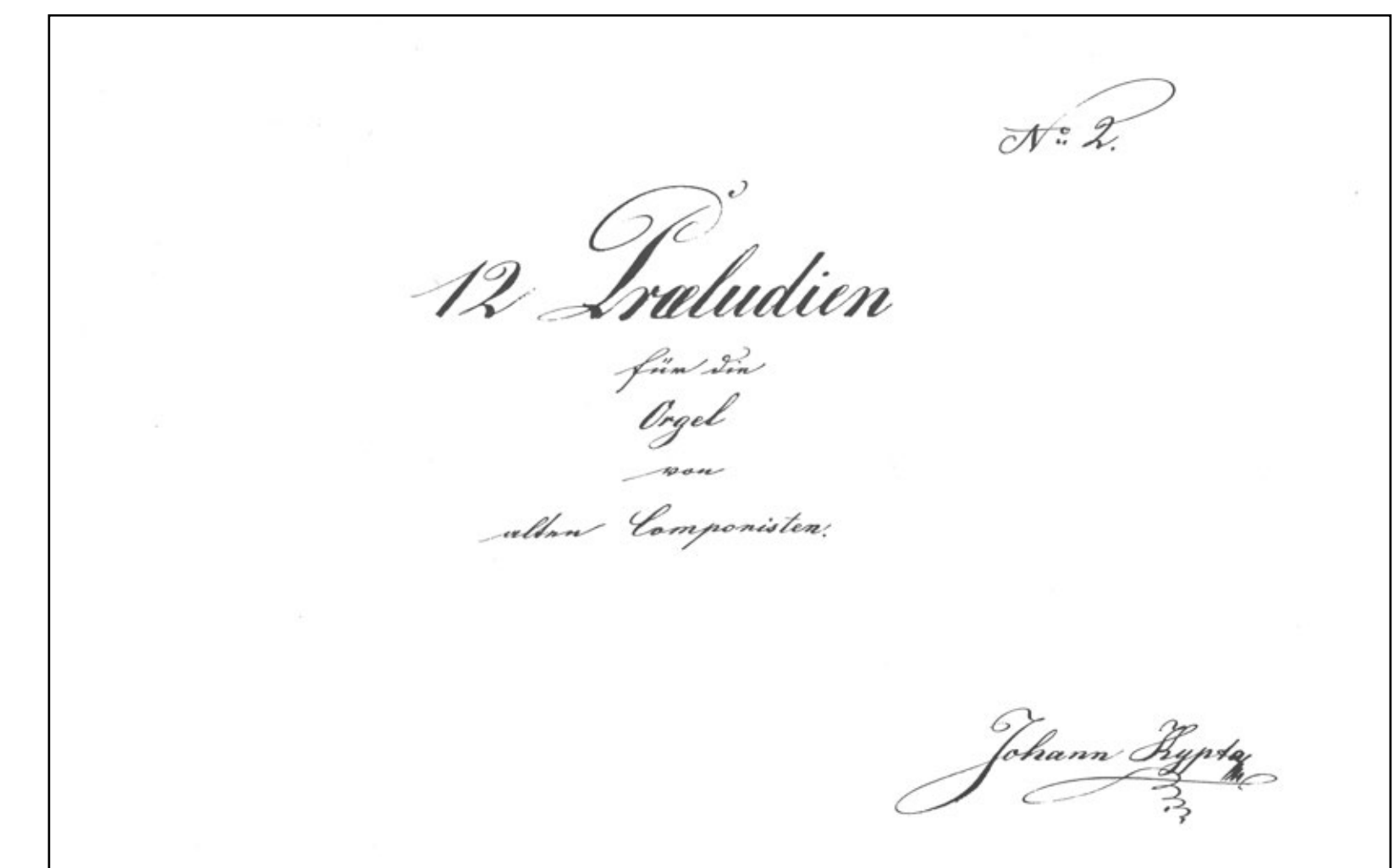
Borotínský kostel zasvěcený původně sv. Maří Magdaléně byl založen ve stejné době jako nedaleký hrad, tedy někdy v první třetině 14. století. Z původní gotické stavby se však zachoval pouze klenutý presbytář (kněžiště) s hlavním oltářem a sakristie. Vše ostatní bylo zničeno velkým požárem dne 12. února roku 1863. Následnou přestavbou byla chrámová loď snížena a barokní báh věže byla nahrazena štíhlým jehlanem. Postupná obnova interiéru kostela pak trvala mnoho následujících desetiletí. Před kostelem stojí kamenný kříž z roku 1853. Původně zde byl umístěn pomník vojáků padlých v první světové válce, ten se nyní nachází na borotínském rynku. Budova vlevo od kostela je fara. V roce 1724 ji nechal postavit kníže Filip z Lobkovic – tehdejší majitel panství.

Ukázka rukopisů Jana Evangelisty Kypty (originály jsou uloženy ve Státním okresním archivu Jihlava, fond Sbirka hudebnin Telč). Kyptův zájem o dobrou hudbu byl tak silný, že ho vedl k pilnému skládání děl vlastních i opisování děl jiných autorů chrámové hudby. Měl tak k dispozici kvalitní varhanní repertoár pro každodenní užití. Přednost měla preludia hraná víceméně povinně téměř u každé mešní písně. Kyptovy varhanní knížky mají vedle své pramenné a hudebně historické hodnoty i další důležitou vlastnost – poměrně dobrá čitelnost umožňuje přímé použití i v dnešní varhannické praxi.



První strana I. svazku varhanního sborníku Jana Evangelisty Kypty. Celkem svazek obsahuje 17 preludií zapsaných 17. srpna 1852 v Telči.

Poslední strana I. svazku varhanního sborníku Jana Evangelisty Kypty. Je zde zaznamenáno sedmáct preludií z roku 1835 zkomponované od samotného J. E. Kypty.



Titulní strana II. svazku varhanního sborníku Jana Evangelisty Kypty – 12 Preludien für die Orgel von alten Componisten. Zajímavostí je vlastnoruční podpis J. E. Kypty.



Partneři:
Společenství obcí Čertovo břemeno a Městys Borotín



Autor kresby:
Miroslav Hrstka

Informační panel byl zhotoven roku 2014 v rámci projektu **Zkvalitňování zelených stezek Greenways Čertovo břemeno**. Projekt byl podpořen Místní akční skupinou Krajina srdce z „Fiche č. 6: II.1.3. Území zpřístupněné účastníkům cestovního ruchu“ a byl spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova – v rámci osy IV LEADER Programu rozvoje venkova ČR.

